

Vinka Uzelac, Jurka Lepičnik-Vodopivec, Dunja Anđić:

### DJECA-ODGOJ I OBRAZOVANJE - ODRŽIVI RAZVOJ

U potrazi za novim perspektivama razvoja odgoja i obrazovanja djece za održivi razvoj

Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, 2014, str. 180



dalje nudi oskudne materijale pri njenoj realizaciji. Sveučilišni udžbenik *Djeca – odgoj i obrazovanje – održivi razvoj* autorice dr. sc. Vinke Uzelac i suautorica dr. sc. Jurke Lepičnik-Vodopivec i dr. sc. Dunje Anđić promiče problematiku održivog razvoja te nudi pomoć pri upoznavanju i planiranju tema održivog razvoja u sklopu postojećih elemenata predškolskog i osnovnoškolskog kurikulumu.

Rukopis sadrži 180 stranica, 17 fotografija dječjih radova nadahnutih temama održivog razvoja, 3 tablice te popis od ukupno 78 bibliografskih jedinica i 18 mrežnih izvora korištene literature. Strukturiran je od četiri dijela: *Uvod u temeljna pitanja odgoja i obrazovanja za održivi razvoj*, *Odgajno-obrazovne pogodnosti u promicanju razvoja osjetljivosti djece na održivi razvoj*, *Metodički obrisi i sugestije u odgajno-obrazovnom radu s djecom/učenicima za održivi razvoj* i *Sadržajne dispozicije predavanja (radionice) za odgajatelje i učitelje o održivu razvoju*. Svako se poglavlje logički nadovezuje na sljedeće te nudi širu spoznaju problema. Zadaci i prijedlozi pod naslovom *Razmislite/Uradite* koji se nalaze na kraju poglavlja i potpoglavlja, daju svojevrsan sažetak

UN-ovo Desetljeće odgoja i obrazovanja za održivi razvoj 2005.-2014. populariziralo je problematiku navedene teme i omogućilo njeno osvješćivanje u svim sferama društvenog života. Važno je da odgajno-obrazovni djelatnici uvide nužnost implementiranja obrazovanja za održivi razvoj u svakodnevni život i rad predškolskih i osnovnoškolskih ustanova. Potreba za osposobljavanjem odgajatelja, učitelja i profesora na fakultetima, koja se pritom javlja je neupitna, a domaća literatura i

teme i potiču čitatelja na aktivno sudjelovanje i promišljanje.

Autorice rukopis klasificiraju kao udžbenik, što odgovara njegovom sadržaju i metodici kojom je pisan. Iza sebe imaju veći broj radova iz navedene tematike, kao i metodičko i pedagoško znanje, što je vidljivo iz načina kojim su pristupile pisanju udžbenika. Jezik i terminologija kojom je pisan su prilagođeni čitateljima. Udžbenik je pisan jednostavnim jezikom koji omogućuje razumijevanje tema odgoja i obrazovanja za održivi razvoj ne samo stručnjacima koji se bave tom tematikom, nego i svim sadašnjim i budućim odgojno-obrazovnim djelatnicima. Sadržaj je napisan pregledno s istaknutim ključnim pojmovima te naslovima i podnaslovima unutar svakog poglavlja. Poglavlja su logički povezana, a teme deduktivno pristupaju problemu te čitatelja iz šire problematike odgoja i obrazovanja za održivi razvoj uvode ka konkretnijim primjerima prakse u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Korištena literatura je aktualna i relevantna te se u većoj mjeri nadovezuje na ranije radove autora – kako teorijske, tako i praktične stečene tijekom rada s budućim odgajateljima i učiteljima te vlastitog rada u školi.

U uvodnom dijelu autorice kroz šest poglavlja i dvadeset i tri potpoglavlja upoznaju čitatelja s temeljnim pitanjima odgoja i obrazovanja za održivi razvoj, značajnim

dokumentima te pretpostavkama ranog razvoja osjetljivosti djece za održivi razvoj – aktivnostima, oblicima i pristupima. Naglasak prvog dijela udžbenika je na odgovornosti koju pri razvoju osjetljivosti djece i učenika za održiv razvoj nose vrtići i škole. S ciljem svestranijeg i cjelovitijeg razvoja osjetljivosti djece i učenika u procesu odgoja i obrazovanja predlažu veći broj aktivnosti koje bi se kroz holistički, interdisciplinarni pristup integrirale u rad odgojno-obrazovnih ustanova. Autorice se usmjeravaju razvoju učeničkih kompetencija propisanih prema UNECE-ovoj Strategiji obrazovanja za održivi razvoj. Posebno je zanimljiva obrada govornih oblika izražavanja koja se stavlja u funkciju odgoja i obrazovanja za održivi razvoj, a koja je često zanemarena. Njima se stječe sposobnost samoizražavanja - svojih stajališta, interesa, težnji i načela te komunikacije, koje su ključne kompetencije cjeloživotnog učenja.

Drugi dio nudi pregled važnijih datuma koji sadrže ideje održivog razvoja te pregled odgojno-obrazovnih područja i nastavnih predmeta u Hrvatskoj i Sloveniji. Pregled svjetskih i međunarodnih datuma nudi zanimljive i korisne ideje za njihovu provedbu u odgojno-obrazovnim ustanovama te potiče na promišljanje o njihovoj realizaciji. U nastavku udžbenik prelazi sa cjelovitog pristupa odgoju i obrazovanju za održivi razvoj ka specifičnostima pojedinih stručno-predmetnih područja

kroz pregled odgojno-obrazovnih područja i nastavnih predmeta u Hrvatskoj i Sloveniji. Ovakvim načinom omogućava se usporedbu obrazovnih politika i otvaraju se vrata unapređenju i nadogradnji vlastite prakse. Iako je poglavlje usmjereno isključivo na program škole, važno je i za odgajatelje kako bi svoj rad planirali prema sadržajima koje će učenici dalje usvojiti.

Najveću korisnost i vrijednost udžbenik donosi unutar preostala dva dijela, koja zaokružuju problematiku odgoja i obrazovanja za održivi razvoj povezujući teorijski dio s praksom te nudeći konkretne, detaljne i razrađene prijedloge za rad, kako s učenicima, tako i s odgajateljima i učiteljima. Aktivnosti s učenicima podijeljene su u poglavljima na temu šume, hrane i vode, koje su najšire i najčešće teme programa za predškolsko obrazovanje i osnovnu školu. Dalje se navode sugestije korištenja modela problemsko-istraživačkog učenja, a odabrani prijedlog modela obuhvaća suvremene tendencije odgoja i obrazovanja za održivi razvoj.

Rukopis završava prijedlozima radionica za odgajatelje i učitelje, čime zatvara krug odgoja i obrazovanja za održivi razvoj usmjerenog ka ranom razvoju osjetljivosti djece i učenika za navedenu tematiku.

Sadržaji odgoja i obrazovanja za održivi razvoj danas su posebno aktualni te u Planovima i programima

za predškolske i osnovnoškolske ustanove zauzima značajno mjesto. Udžbenik *Djeca- odgoj i obrazovanje - održivi razvoj* pojavio se unutar, još uvijek, relativno novog društvenog ozračja u koje donosi novinu u dosadašnju odgojno-obrazovnu politiku, pred koju su postavljeni novi izazovi. On je pokušaj sinteze odgoja i obrazovanja za održivi razvoj s ciljem osposobljavanja budućih generacije za vrijeme koje dolazi te kao takav ima veliku vrijednost za hrvatsku i slovensku stručnu bibliografiju i odgojno-obrazovnu praksu. Udžbenik pruža dobru podršku za rad u smislu praktičnih teorijskih znanja i praktičnih primjera koje donosi. Autorice zaslužuju priznanje i pohvalu na jednom tako obuhvatnom, složenom i zanimljivom radu koji je vrijedan didaktički materijal za rad na učiteljskih fakultetima, osnovnim školama i predškolskim ustanovama.

**Antonia Ćurić**, Rijeka